

А. Г. Машин

асп.

науковий керівник: д.е.н., проф. О. П. Павленко

ЗЕЛЕНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЄКТІВ: ПОТЕНЦІАЛ ТА МОЖЛИВІ РИЗИКИ

Кожного дня у світі постає питання можливості нашого подальшого співіснування з природою, питання ефективності та доцільності використання природних ресурсів для реалізації життєвих потреб людства, пошуку можливостей реалізації задумів циркулярної економіки та дотримання принципів сталого розвитку.

Одним з таких інструментів можливого залучення інвестицій в екологічні проекти є зелені облигації.

Зелені облигації – це цінні папери, емітент, який їх випускає залучає кошти саме в екологічні проекти, що можуть принести прибуток. Після реалізації екологічного проекту, облигації погашаються. Такі облигації бувають короткостроковими і довгостроковими [1].

Зелені облигації є відносно новим інструментом залучення інвестицій в екологічні проекти. Так, як зазначається в роботі Рублик В. М. [2] «початком стандартизації «зелених» облигацій можна вважати публікацію міжнародною некомерційною організацією Climate Bond Initiative (CBI) в кінці 2011 р. першого стандарту кліматичних бондів (у сфері генерації вітрової енергії) і схеми їх сертифікації. У 2012–2015 рр. було розроблено і затверджено чотири секторальні (галузеві) стандарти – для проєктів по сонячній енергетиці, низьковуглецевому суспільному транспорту (швидкісний автобус) і енергоефективним будівлям».

Отже, оскільки останніми роками зріс попит на відновлення екологічних проєктів, виникла необхідність впроваджувати подібні інструменти і в Україні, що могло б знайти своє місце у сфері зеленої електроенергії або обробки сміття, оскільки саме таким чином можна було б залучити необхідну кількість ресурсів для погашення таких облигацій.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» було внесено поняття зелених облігацій, задля чого вони можуть залучатися. Внесено відповідні зміни до законів України, зокрема до Закону України «Про ринки капіталу».

Гроші, отримані від зелених облігацій, мають йти на фінансування лише екологічних проектів, які підтримують екологічну стійкість, зокрема у таких сферах, як зелена енергетика, низьковуглецевий транспорт – розвиток громадського транспорту, наприклад тролейбусів або електробусів, які не здійснюють викидів великої кількості шкідливих речовин, енергоефективність будівель, встановлення сонячних панелей, управління водними ресурсами та відходами [3].

Також закон встановлює коло емітентів, які можуть випустити та фінансувати зелені облігації. Серед них – органи державної влади, місцевого самоврядування та приватний сектор, що дає змогу залучити різні фінансові ресурси для підтримки еколого-економічних ініціатив. Це допомагає розвитку інноваційної екологічної інфраструктури в Україні, створюючи необхідні умови для переходу до економіки сталого розвитку та зберігаючи ріст тенденції руху до зеленої економіки.

В Україні, де екологічні проблеми є серйозним викликом для наших можновладців, попит на фінансування проектів сталого розвитку зростає, особливо в контексті обов'язку щодо зменшення викидів шкідливих речовин та переходу до «економіки сталого розвитку».

На думку Піха Д. А. та Борисюк О. В. [3] «головними факторами, що перешкоджають обігу даних боргових паперів в Україні, виступають: відсутність законодавчої бази; невизначеність уряду щодо постановки пріоритетів економічного розвитку; мала кількість компаній, здатних брати участь у програмах; обмежене фінансування соціальної та екологічної сфер; відсутність даних та недовіра до основних суб'єктів, на котрі покладається реалізація програм та впровадження необхідних реформ. Відсутність розвиненого фондового ринку та низький суверенний рейтинг».

Цілком погоджуючись з думкою Піха Д. А. та Борисюк О. В., ефективним методом боротьби з цими проблемами була б організація

просвітницьких дій, спрямованих на інформування державного та приватного сектору, про наявність такого інструменту, як зелені облігації та роз'яснювальної роботи, щодо використання такого інструменту, випуску «екологічних облігацій» та їх реалізації.

Зелені облігації можна розглядати не лише як допомогу економіці, а й з точки зору ефективності й організації прибутку в екологічних проєктах, що робить їх однозначно привабливим інструментом, проте відсутність належних просвітницьких подій, воркшопів та лекцій з роз'ясненням всього процесу, гальмує процеси розвитку зелених облігацій в Україні.

Також необхідною умовою для розвитку вказаного інструменту, вбачається впровадження обов'язку органів місцевого самоврядування розробляти і реалізовувати такі проєкти на місцях. Наявність такого інструменту і його невикористання органами місцевого самоврядування, задля вирішення екологічних проблем адміністративно-територіальних одиниць є недоцільним, оскільки тоді органи місцевого самоврядування, залучають бюджетні кошти. Тож використання зелених облігацій органами місцевого самоврядування для усунення екологічних проблем адміністративно-територіальних одиниць є необхідним.

Крім того, доцільною є стимуляція розвитку «зелених фондів», які б реально могли заробляти гроші на таких проєктах, як відновлення та пристосування рекреаційних зон, можливість створення водних господарств, зелена електроенергія. Вказані кроки допоможуть, розвинути ринок зелених облігацій, що призведе до збільшення грошей в бюджеті і таким чином, наблизить Україну до економіки сталого розвитку.

Список використаної літератури

1. Заячківська О. В., Яковчук О. В. «Зелені» облігації: світові тенденції та перспективи розвитку в Україні. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. 2020. № 92. С. 151–162.
2. Рублик В. М. Зелені облігації як інструмент фінансування екологічних проєктів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 4. С. 72–76.
3. Сковородка В., Рябчич Ю. «Зелені» облігації як фінансовий інструмент сталого розвитку та перспективи їх застосування в Україні. *Драйвери інновацій в економіці та фінансах: глобальні виклики та перспективи* :

збірник наукових матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 27 жовтня 2021 р. Київ : КНЕУ, 2021. С. 154–156.

4. Піх Д. А., Борисюк О. В. Запровадження зелених облігацій в Україні: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (12 грудня 2018 р.) / відп. ред. Л. Г. Ліпич, А. М. Лялюк. Луцьк, 2018. С. 208–210.